

Riktlinjer för tillfälliga övernattningar

Gemensamma riktlinjer av Rättningstjänsterna i
Kronobergs län

**RÄDDSAM
KRONOBERG**

Länets rättningstjänster, tillsammans!

Riktlinjer för tillfälliga övernattningar

Om du planerar en övernattning i en lokal som inte är avsedd för det ska du läsa detta dokument.

Det är vanligt att personer övernattar i lokaler som inte är avsedda för det. Det kan vara skolor, bygdegårdar idrottshallar eller liknande. I en sådan lokal är det byggnadstekniska brandskyddet anpassat för den dagliga verksamheten, inte för övernattningar. Då kan det krävas att brandskyddet kompletteras innan någon sover där. Om du planerar en övernattning i en lokal som inte är avsedd för detta ska du informera dig och säkerställa att förutsättningarna är korrekta. Enligt lagen ansvarar både den som äger/hyr ut lokalen och den som använder/hyr lokalen för att brandskyddet uppfyller de krav som finns. I denna information ger räddningstjänsterna dig vägledning och råd om hur du kan nå det skäligen brandskydd som lagen (2003:778) om skydd mot olyckor ställer krav på.

Definitioner

Tillfällig övernattning

Övernattning vid enstaka tillfällen där man ofta använder lokaler som till vardags är avsedda för annan typ av verksamhet än övernattning, vilket innebär andra förutsättningar för brandskyddet. Exempel på lokaler som ofta nyttjas för tillfällig övernattning är skolor, gymnastiksalor och liknande. **Med tillfällig övernattning menas enstaka nätter (upp till 14 dagar/nätter) vid enstaka tillfällen (något/några tillfällen per år).** Anläggningarna är dimensionerade för daglig verksamhet som inte innefattar att personer övernattar.

Byggnader som till exempel hotell, är avsedda för tillfällig boende, och har därför högre krav på brandskyddet. Man måste därför anpassa brandskyddet vid tillfälliga övernattningar för att höja brandskyddet temporärt.

Tillfälligt boende

Verksamhet som omfattar utrymmen med permanent boende där det vistas personer som inte kan förväntas ha god lokalkännedom, som har förutsättningar att själva sätta sig i säkerhet och som inte kan förväntas vara vakna. Exempel på tillfälligt boende är hotell och vandrarhem.

De mest grundläggande brandskyddskraven på ett boende är:

1. Tidig upptäckt och varning för brand.
2. Möjlighet till en säker utrymning.
3. Möjlighet och förmåga att kunna ingripa mot brand.

Innehåll

1. Ansvar för brandskyddet
2. Byggnadstekniskt brandskydd
3. Antal personer
4. Ordningsregler och information
5. Informera räddningstjänsten
6. Instruktioner för uthyrare av lokal för tillfällig övernattnig
7. Instruktioner för arrangör av tillfällig övernattnig
8. Ordningsregler vid tillfällig övernattnig

1. Ansvar för brandskyddet

Enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor är det alltid ägaren och användaren som tillsammans har det fulla ansvaret för att byggnadens, verksamhetens och organisationens brandskydd är av så kallad skälig omfattning.

Fördelningen av ansvaret mellan parterna måste vara tydlig. Både ägare och användare ska ha kunskap om det byggnadstekniska brandskyddet och förstå hur de olika brandsäkerhetsåtgärderna fungerar tillsammans.

En fördelning av ansvaret kan se ut så här:

- Lokalens ägare/uthyrare ansvarar för att lokalerna uppfyller de krav som ställs på brand- och personsäkerhet. Ansvarsfördelningen mellan ägare och uthyrare ska tydliggöras skriftligt. Kraven finns presenterade under punkt 6 ”Instruktioner för uthyrare av lokal för tillfällig övernattnig”.
- Den som arrangerar den tillfälliga övernattnigen ansvarar för att de regler och rutiner som finns följs. Reglerna och rutinerna finns presenterade under punkt 7 ”Instruktioner för arrangör av tillfällig övernattnig”.
- Personerna som ska sova i lokalen ansvarar för att följa de regler och rutiner som arrangören tillhandahåller.

1.1 Ansvarig kontaktperson för övernattnigen

Vid en tillfällig övernattnig ska det finnas en kontaktperson utsedd. Kontaktpersonen ska ansvara för att de regler och rutiner som presenteras under punkt 7 följs. Kontaktpersonen fråga ska finnas på plats under hela tiden som det finns personer som sover i lokalen.

2. Byggnadstekniskt brandskydd

2.1 Utrymning

I lokaler som används för övernattnig ska det alltid finnas minst två utrymningsvägar som är oberoende av varandra. Med oberoende menas att samma brand inte ska kunna blockera båda utrymningsvägarna.

För utrymningsvägarna gäller dessutom följande krav:

- Alla utrymningsvägar ska vara lätta att öppna utan nyckel, kort, kod eller annat hjälpmedel.
- Utrymningsvägarna får inte vara blockerade. Den fria vägen ska vara minst 90 centimeter bred. Om fler än 150 personer förväntas använda utrymningsvägarna ska den fria bredden vara minst 120 centimeter.
- Dörrar i utrymningsvägarna ska vara minst 80 centimeter breda. Om fler än 150 personer förväntas använda utrymningsvägarna ska dörrarna vara minst 120 centimeter breda.
- Om antalet personer som övernattar är högst 30 och alla ska sova på bottenvåning är det tillåtet att en av utrymningsvägarna är ett fönster som leder direkt ut i det fria. På fönstret ställs då följande krav:
  - Invändigt får avståndet mellan golvet och fönstret inte vara större än 1,2 meter. Utvändigt får avståndet mellan marken och fönstret inte vara större än 2 meter.
  - Fönstret ska vara minst 50 centimeter brett och minst 60 centimeter högt. Dessutom måste summan av bredden och höjden vara minst 150 centimeter.
  - Om det ska sova personer på ett plan ovanför bottenvåning måste utrymningsvägarna utgöras av trappor. Stegar är inte godkända som utrymningsvägar.

2.2 Larm

I lokaler som används för övernattnig ska det alltid finnas ett automatiskt utrymningslarm. Larmet ska följa Brandskyddsföreningens regler för brandlarm ”SBF 110:8” samt uppfylla följande krav:

- Larmet ska kunna aktiveras både automatiskt (genom rökdetektion) och manuellt. Som minst ska larmet ska kunna aktiveras manuellt av förläggningsschefen och dennes medhjälpare.
- Detekteringssystemet ska utgöras av automatiskt brandlarm med rökdetektorer som är utformat i enlighet med Brandskyddsföreningens regler för brandlarm ”SBF 110:8”. Rökdetektorerna ska minst övervaka de lokaler som ska användas för övernattnig, utrymningsvägarna från de lokalerna samt andra lokaler som ligger inom samma brandcell.
- Larmsignalen ska vara en lystringston som följs av en ringsignal eller ett talat meddelande.

- Larmet ska ges samtidigt i alla lokaler där det sover någon.

2.2.1 Undantag

Om antalet personer som övernattar är högst 30, om alla ska sova på bottenvåning, och om det från lokalen går att ta sig direkt ut i det fria så accepteras brandvarnare som utrymningslarm. Då ska det finnas brandvarnare i övernattningslokalen och i angränsande utrymmen. De ska också vara kopplade så att alla ger larm om en av dem löser ut.

2.3 Belysning och skyltar

I lokaler som används för övernattning ställs följande krav på belysning och utrymningsskyltar:

- Utrymningsvägarna ska ha så kallad vägledande markering (t.ex. skyltar) med symboler som överensstämmer med Arbetsmiljöverkets föreskrift: Arbetsplatsens utformning (AFS 2020:1)
- Skyltarna ska vara belysta eller genomlysta. Belysningen ska ha nödströmsförsörjning för minst 60 minuters drift. Dörrar och fönster som leder direkt ut i det fria kan i stället förses med efterlysande skylt.
- De vägledande markeringarna ska placeras så att även personer med dålig lokalkännedom kan utrymma utan några tveksamheter.

2.4 Släckutrustning

I lokaler som används för övernattning ska släckutrustningen (till exempel brandsläckare och brandfilt) placeras lätt tillgänglig och väl synlig. Avståndet till närmaste släckredskap ska aldrig vara längre än 25 meter.

3. Antal personer

Det är utrymningsvägarnas bredd och golvytans storlek som avgör hur många personer som får sova i ett rum. Ett lämpligt riktvärde är tre kvadratmeter per person. I stora salar där många ska övernatta ska det finnas särskilda utrymningsgångar (se bild.)

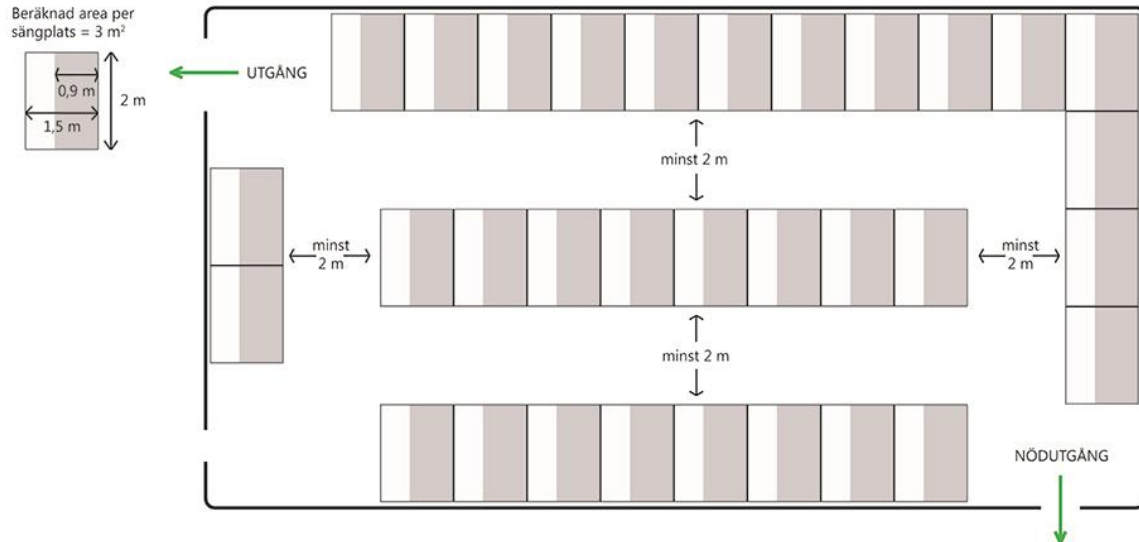

Bild: Avstånd och utrymningsgångar vid övernattnig i stora salar. 1,5x2 m stora sovplatser placerade i rader med utrymningsgångar på minst 2 m bredd.

4. Ordningsregler och information

Alla som sover i en lokal ska känna till de regler och anvisningar som gäller i lokalen (se punkt 8 "Ordningsregler vid tillfällig övernattnig"). Informationen ska ges på ett sätt och språk så att alla förstår.

5. Informera Kommunen och Räddningstjänsten

Om du planerar en övernattnig i en lokal som inte är avsedd för det ska du informera om:

- När övernattnigen ska ske
- Var det ska sova personer (byggnad/adress och del av lokal)
- Hur många personer som ska sova över
- Vem som är kontaktperson/ansvarig vid övernattnigen och mobiltelefonnummer till denna.

Kontaktuppgifter till respektive räddningstjänst

Värends Räddningstjänst, raddningstjansten@vaxjo.se

Markaryds Räddningstjänst, insatsrapport@markaryd.se

Älmhults Räddningstjänst, raddningstjansten@almhult.se

Räddningstjänsten Östra Kronoberg, forebyggande@rok.lessebo.se

Ljungby Räddningstjänst, raddningstjansten@ljungby.se

6. Instruktioner för uthyrare av lokal för tillfällig övernattnig

Följande punkter bör kontrolleras innan uthyrning sker. Kontrollen ska göras av lokalens ägare, uthyrare eller användare. Vem av parterna som ansvarar för kontrollen ska vara skriftligen tydliggjort.

Kontrollera att:

- utrymningsskyltar fungerar som de ska
- utrymningsvägarna är lätt framkomliga och går enkelt att öppna utan nycklar, kort, kod eller annat hjälpmedel
- det finns utrymningsplaner placerade i lokalen så att personerna som ska sova där kan studera dem i förebyggande syfte
- utrymningslarmet fungerar
- brandcellsgränserna är intakta.

7. Instruktioner för arrangör av tillfällig övernattnig

7.1 Generella villkor

Det är inte tillåtet att röka inomhus.

7.2 Den ansvariga kontaktpersonen ska

- vara myndig
- övernatta i lokalen
- fylla i den bifogade blanketten för förteckning över dem som övernattar. Blanketten ska sparas på övernattningsstället, inte skickas till räddningstjänsten
- hela tiden ha tillgång till/gå att nå på telefon. Aktuellt telefonnummer ska finnas med i informationen som skickas till räddningstjänsten
- organisera och informera de övernattande så att alla kan utrymma på ett säkert sätt.
- se till att alla känner till utrymningsplanen och vilken samlingsplatsen är
- kontrollera att alla utrymningsvägar går lätt att öppna
- se till att belysningen i utrymningsvägarna är tänd på natten
- se till att sovplatser och utrustning inte är placerat så att det inte går att utrymma på ett snabbt och effektivt sätt. Det gäller även alla möbler som i vanliga fall finns i lokalen och som har flyttats på. Det är viktigt att alltid tänka på risken att av misstag blockera en utrymningsväg
- om utrymnings- eller brandlarmet löser ut:
  - se till att lokalen börjar utrymmas omedelbart.
  - kontrollera att alla har samlats på samlingsplatsen efter utrymningen (enligt förteckningen över dem som övernattar)
  - möta räddningstjänsten och berätta vad som har hänt och om någon saknas.

8. Ordningsregler vid tillfällig övernattning

Alla som ska sova i lokalen ska känna till dessa regler och instruktioner. Informationen ska ges till dem på ett sätt och språk så att alla förstår.

Ett blad med informationen bör skrivas ut och lämnas till alla ledare. Samma informationsblad bör också hängs upp i de utrymmen som ska användas för övernattning.

8.1 Ordningsregler

- Det är förbjudet att röka i alla byggnader som ska användas för övernattning.
- Man får bara laga mat, koka kaffe och liknande i lokaler som är tänkta för det.
- Sopor ska förvaras i utrymmen som är tänkta för det (soprum eller liknande).
- Dörrar mellan korridorer och trapphus ska vara stängda om de inte är uppställda på rökdetektorstyrda hållmagneter.
- Husvagnar, containers och liknande får inte ställas upp närmare än 6 m från byggnaden.
- Levande ljus eller annan öppen eld får inte förekomma i byggnaden.
- Man får inte ställa möbler, lös inredning eller annat brännbart material i korridorer, trapphus eller andra utrymningsvägar.
- Man får inte använda eller förvara brandfarliga gaser eller vätskor i byggnaden.

8.2 Utrymning

Alla som sover i lokalen ska känna till information i utrymningsplanen för lokalen. De ska veta vad som gäller vid utrymningslarm, var utrymningsvägarna finns, vilken samlingsplatsen är och så vidare. Om utrymningslarmet löser ut ska lokalen omedelbart börja utrymmas (enligt utrymningsplanen).

8.3 Släckutrustning

Alla som sover i lokalen ska veta var det finns släckutrustning (till exempel brandsläckare och brandfilt).